

Provtagningsanvisning Kolesterol i plasma - Hälsa- och sjukvård Region Gävleborg

Remiss	Elektronisk remiss från journalsystem i Gävleborgs län eller pappersremiss 1 Bassortiment Gävleborg																					
Provtagning	<p>5 mL Li-Heparin, gelrör, mintgrön propp</p> <p>Kan tas kapillärt Minsta blodmängd 0,5 mL (150 µL plasma)</p> <p>Provet skall tas efter 15 minuter vila, koncentrationen av lipoproteiner påverkas påtagligt av kroppsläge.</p> <p>Alkoholintag kan höja och fysisk aktivitet kan sänka kolesterolnivån och bör därför undvikas dygnet före provtagning.</p>																					
Förvaring/Transport	<p>Centrifugera provet inom 4 timmar från provtagning</p> <p>Centrifugerat prov hållbart 7 dygn i rumstemperatur 7 dygn i kyl 3 månader i frys (-15)–(-25) °C</p>																					
Analyserande laboratorium	Enheten för Klinisk kemi och transfusionsmedicin i Gävle, Hudiksvall och Bollnäs																					
Referensintervall	<p>P-Kolesterol:</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>Åldersgrupp</th> <th>Referensintervall</th> <th>Enheter</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td><15 d</td> <td>Referensintervall saknas</td> <td></td> </tr> <tr> <td>15 d–5 mån</td> <td>1,7–6,1</td> <td>mmol/L</td> </tr> <tr> <td>6 mån–17 år</td> <td>2,7–5,5</td> <td>mmol/L</td> </tr> <tr> <td>18–29 år</td> <td>2,9–6,1</td> <td>mmol/L</td> </tr> <tr> <td>30–49 år</td> <td>3,3–6,9</td> <td>mmol/L</td> </tr> <tr> <td>≥ 50 år</td> <td>3,9–7,8</td> <td>mmol/L</td> </tr> </tbody> </table> <p>P-non HDL-kolesterol:</p> <p>Se Provtagningsanvisning LDL- och HDL-kolesterol samt kvot och Non-HDL-kolesterol i plasma - Hälsa- och sjukvård Region Gävleborg</p>	Åldersgrupp	Referensintervall	Enheter	<15 d	Referensintervall saknas		15 d–5 mån	1,7–6,1	mmol/L	6 mån–17 år	2,7–5,5	mmol/L	18–29 år	2,9–6,1	mmol/L	30–49 år	3,3–6,9	mmol/L	≥ 50 år	3,9–7,8	mmol/L
Åldersgrupp	Referensintervall	Enheter																				
<15 d	Referensintervall saknas																					
15 d–5 mån	1,7–6,1	mmol/L																				
6 mån–17 år	2,7–5,5	mmol/L																				
18–29 år	2,9–6,1	mmol/L																				
30–49 år	3,3–6,9	mmol/L																				
≥ 50 år	3,9–7,8	mmol/L																				
Svarstid	Dagligen																					

Akrediterad	Ja
Efterbeställning	Kan i undantagsfall efterbeställas inom 4 timmar
Patientinformation	<p>Faste- och icke fasteprover kan användas.</p> <p>I vissa fall bör provet tas efter fasta:</p> <ul style="list-style-type: none"> • om icke-fastande P—Triglycerid $\geq 4,0$ mmol/L • för diagnos/terapiuppföljning av blandade dyslipidemier eller isolerad hypertriglyceridemi • vid start av medicinering som ger uttalad hypertriglyceridemi (t ex isotretinoin) • hos genetiskt predisponerade individer • hos patient som haft hypertriglyceridemisk pankreatit, • när andra prover kräver fasta eller morgonprov
Biobanksprov	Nej
Kommentarer/Övrig upplysning	P-non-HDL-kolesterol är tilläggsanalys som kommer att beräknas automatisk på alla remisser som innehåller både P-Kolesterol och P-HDL-kolesterol.
Medicinsk bakgrund/indikation	<p>Ingår i utredning av hyperlipoproteinemi och bedömning av kardiovaskulär risk.</p> <p>Kolesterol syntetiseras i många vävnadstyper men framförallt i levern och tarmväggarna. Cirka tre fjärdedelar av kolesterol är nyligen syntetiserat och en fjärdedel härrör från födointag.</p> <p>Kolesterol är en nödvändig beståndsdel i cellmembraner men utgör också utgångsmaterial för syntes av gallsyror, könshormoner m.m. Av det kolesterol som transporteras i plasma är cirka 70% esterifierat med långkedjiga fettsyror, medan cirka 30% är oförestreat ("fritt kolesterol"). P-Kolesterol definieras som summan av kolesterolerstrar + fritt kolesterol. Huvuddelen av plasmakolesterol (60-70%) transporteras i LDL-fraktionen, medan 25-35% återfinns i HDL, mindre mängder finns i kylomikroner och VLDL.</p> <p>Förhöjd nivå kan ses vid sekundära hyperlipidemier som följd av t.ex. diabetes, lever-, njur- och tyreoidasjukdomar, men också vid de ovanligare primära hyperlipidemierna (t.ex. familjär hyperkolesterolemi).</p> <p>Om både P-kolesterol och P-HDL-kolesterol finns beställt på samma prov på vuxna patienter beräknas automatisk P-non-HDL-kolesterol. Non-HDL-kolesterol blir en uppskattning</p>

Medicinsk bakgrund/ indikation	<p>av alla partiklar som orsakar aterogena hjärtkärlsjukdomar; dvs LDL, VLDL, IDL samt Lp(a) och anses ge en bättre kardiovaskulär riskbedömning än LDL-C.</p> <p>För bedömning av kardiovaskulär risk och behandling, se rekommendationer från de europeiska sällskapen för kardiologi (ESC) respektive arterioskleros (EAS) och lokal rutin (t.ex. Familjär Hypekolesterolemi).</p>
-----------------------------------	--

Revideringar

Datum	Revisionsnummer	Ändring
2024-01-04	10	Lagt till rubriken revideringar. Harmoniserat referensintervall enligt Equalis rekommendation för lipidstatus. Uppdaterat provtagning, kommentarer, patientinformation, medicinsk bakgrund för Non HDL-kolesterol.